id-19 ta’ Frar 2021

Lill-President ta’ Malta
Il-Palazz
Il-Belt Valletta

Sur President,

Konferenza dwar l-Għaqda Nazzjonali

Repubblika tilqa’ b’sodisfazzjon l-inizjattiva tiegħek li tniedi diskussjoni dwar “l-għaqda nazzjonali” f’Malta.

Qabelxejn huwa xieraq niċċaraw li għalkemm nippreferu l-paċi flok it-tilwim, il-ftehim flok in-nuqqas ta’ qbil, u d-diskussjoni bil-kelma t-tajba flok il-protesti storbjużi, jidhrilna li ma jeżisti l-ebda mument opportun biex jitrażżan in-nuqqas ta’ qbil rigward xi kwistjonijiet ta’ kontroversja nazzjonali biex minflok ikollna taparsi paċifikazzjoni jew inkunu parteċipi f’realtajiet li ma naċċettawx li għandhom ikunu karatteristika permanenti tal-ħajja f’Malta.

Jidhrilna wkoll li f’demokrazija vera hu essenzjali li jkun hemm ċertu livell ta’ nuqqas ta’ qbil dwar il-fehmiet, l-opinjonijiet u l-għażliet, u li dan jingħad bi ftuħ, b’onestà u b’rispett

lejn il-fehmiet differenti. Dan ikun jixhed ċittadinanza responsabbli li l-Istat għandu jgħożż u jippromwovi.

Hemm kwistjonijiet urġenti li jeħtieġu l-attenzjoni mingħajr dewmien ta' din il-komunità, li ħafna drabi tkun aljenata mill-emorraġiji serji li qed tippermetti.

Mhux biss inkunu qed nittradixxu l-missjoni tagħna bħala organizzazzjoni tas-soċjetà ċivili li titħabat kontinwament għas-saltna tad-dritt, għad-demokrazija, għad-drittijiet ċivili u għal-libertà tal-kelma, iżda nkunu qed nittradixxu wkoll lil pajjiżna kieku kellna nagħtu l-ġenb il-lista ta' kwistjonijiet ta' prijorità fosthom, iżda mhux biss:

a. L-impunità li qed tgawdi l-kriminalità organizzata li firxet għeruqha u jidher li qed taħkem kull aspett ta' ħajjitna f'Malta, inkluż il-politika, l-amministrazzjoni, l-istituzzjonijiet, il-midja, in-negozji u l-isports;

b. It-teħid tal-ispazji pubbliċi, il-qerda tal-ambjent naturali, it-tnawwir tal-kwalità tal-ħajja urbana, l-istupru tal-pajsaġġ Malti, u ż-żieda fit-tniġġis tal-ħamrija, tal-arja u tal-ilma, li lkoll isawru sfond għat-tibdil fil-klima.

c. Id-dominanza tal-attivitajiet etikament dubjużi fit-tessut ekonomiku ta' pajjiżna b'dipendenza nazzjonali fuq l-evitar tat-taxxa, il-kompliċità fl-evażjoni tat-taxxa, il-logħob tal-azzard fuq l-internet, u l-kollaborazzjoni mal-attivitajiet dubjużi tas-sinjuruni billi nostrulhom l-identità tagħhom;

d. Il-falliment tal-Istat Malti milli jressaq quddiem il-ġustizzja lill-persuni konnessi mal-qtil ta' ġurnalista, u jiżgura l-kundanna kriminali li ħaqqhom;

e. Ir-razziżmu sistematiku fil-politika pubblika, fl-amministrazzjoni pubblika u fid-deċiżjonijiet politiċi fil-konfront tal-migranti, l-aktar iżda mhux biss, l-Afrikani jew il-persuni ta' dixxendenza Afrikana. Ħafna persuni li qed jgħixu fostna mhux jitħallew iħossuhom komdi jagħmlu pajjiżna d-dar tagħhom ukoll;

f. Iż-żieda fl-inugwaljanzi ekonomiċi b'aktar persuni esposti għar-riskju tal-faqar u wħud ibatu l-privazzjoni minn ħtiġijiet bażiċi, fosthom is-saqaf, l-ikel u l-kundizzjonijiet sanitarji;

g. L-inugwaljanzi qed jkomplu jiggravaw bin-nepotiżmu u bil-klijenteliżmu li jieħdu post il-meritokrazija u l-korrettezza.

Dawn huma wħud mill-kawżi tan-nuqqas ta' għaqda fil-komunità tagħha. Fil-fehma tagħna, huma rifless ta' tnawwir sottostanti tal-valuri meħtieġa għal demokrazija vera u biex komunità ta' nies tgħix f'paċi magħha nnifisha.

Ċertament li mhux kollox għandu din ix-xeħta, u jkollna waqtiet li jixhdu aġir eżemplari fejn jidħlu s-solidarjetà, il-fehim reċiproku u l-koeżjoni soċjali. Madankollu nagħrfu li teżisti ċerta attitudni kulturali sottostanti fejn il-gwadann jisboq kull kunsiderazzjoni oħra: jiġi qabel il-korrettezza, qabel l-aċċess indaqs, u qabel is-sostenibbiltà ambjentali.

Dak it-tnawwir kulturali huwa mmexxi bl-eżempju tal-mexxejja politiċi li fl-aħħar ftit snin inkixfu li ħadu sehem f'attivitajiet illeċiti, ħabirku biex jiġġustifikaw dawk l-attivitajiet u sal-lum, minkejja li nqabdu, irnexxielhom jiżgiċċaw minn kwalunkwe konsegwenza materjali.

Jeħtieġ nindirizzaw għadd ta' kwistjonijiet ewlenin u urġenti:

- ninfurzaw il-liġi mingħajr biża' jew favur, b'mod proporzjonat mar-reat u mhux il-privileġġi li inġustament qed igawdu l-awturi tal-kriminalità;

- inrażżnu l-kostruzzjoni u l-hekk imsejjaħ "żvilupp", nixprunaw il-bidliet fil-komportamenti ekonomiċi u personali, u nbiddlu mill-qiegħ l-ekonomija favur is-sostenibbiltà;

- inħarsu l-ambjent naturali;

- nittrasformaw l-ekonomija tagħna f'waħda msejsa fuq prinċipji etiċi sodi;

- nassenjaw ir-responsabbiltà għall-kawżi u għat-twettiq tal-qtil ta' Daphne Caruana Galizia, u għall-aġir wara dan l-assassinju;

- niddefinixxu mill-ġdid is-sinifikat li nkunu Maltin, biex ninfetħu u nħaddnu l-bidliet razzjali u kulturali li ġġib magħha l-migrazzjoni;

- intejbu l-mekkaniżmu tad-demokrazija b'separazzjoni tal-poteri u billi niżguraw l-indipendenza tal-istituzzjonijiet; u

- insaħħu l-ħidma tal-Istat Malti li tirristruttura l-qafas tagħna għal solidarjetà soċjali u ekonomika u benesseri għal kulħadd.

Li nindirizzaw dawn il-kwistjonijiet huwa kontroversjali u jaf joħloq nuqqas ta' qbil qawwi u kunflitti, u aktarx ma jissodisfax minnufih l-aspirazzjoni nobbli ta' għaqda nazzjonali.

Iżda jekk nagħlqu għajnejna għal dawn il-problemi, jew saħansitra nipposponu d-dover tagħna bħala komunità li naffaċċjawhom flimkien, inkunu qed niżguraw li nibqgħu nkarkru bihom b'mod indefinit u neqirdu għal dejjem il-koeżjoni tas-soċjetà tagħna li din il-konferenza għandha l-għan li treġġa' lura.

Għalkemm ma jidhrilniex li l-konferenza tal-President qed titlobna, jixraq li jkun ċar u tond għal kulħadd li fl-ispirtu tal-impenn tagħna għall-ġid tal-komunità tagħna, m'aħniex se nehdew fl-isforzi tagħna biex jitwettqu dawn il-bidliet.

Jekk xejn, se nissoktaw nisfruttaw kwalunkwe mezz disponibbli għal organizzazzjoni impenjata fir-rispett tal-liġi, biex inqawwu u nkomplu nxerrdu l-messaġġ tagħna. U se nibqgħu nittamaw li nistgħu nipperswadu lil kemm jista' jkun persuni, nibdew mill-persuna bl-ogħla kariga fil-pajjiż, il-President, li d-dikjarazzjonijiet u l-ġesti tagħha jfasslu l-istandards biex il-komunità tifhem u potenzjalment tingħaqad.

Għaldaqstant, il-kontribut mehmuż qed jippreżenta l-viżjoni tagħna għal "pajjiż magħqud" li nkunu kuntenti ngħixu fih.

L-ebda milja ma tista' tintlaħaq fi żmienna.

Il-perfezzjoni – ekonomika, istituzzjonali, soċjali, politika, personali – hija impossibbli. Il-bidla hija element kostanti għal komunità demokratika li jixirqilha tissejjaħ hekk. Iżda, dan ma jfissirx li ma nistgħux naspiraw għal titjib u li dejjem nersqu lejn għaqda aktar perfetta, jew lejn "a more perfect union" kif isejħulha l-Amerikani.

Tabilħaqq nemmnu li nistgħu nkunu aħjar milli aħna, u ċertament naqblu li lkoll għandna responsabbiltà li naħdmu għal soċjetà aktar koeżiva u aktar rikonoxxenti, b'impenn aktar profond ta' kull wieħed u waħda minna lejn xulxin.

F'dan is-sens, aħna napprezzaw l-inizjattiva tiegħek għax tħeġġiġna naħsbu dwar kif nistgħu nkunu, tħeġġiġna nitolbu l-impossibbli u nistħarrġu modi kif nistgħu naħdmu għal dan il-għan.

Aħna rridu nagħtu l-kontribut tagħna. Il-fehmiet tagħna huma mehmużin ma' din l-ittra.

Huwa privileġġ għalina li jkollna l-opportunità nieħdu sehem f'diskussjoni dwar kif nistgħu nikbru eqreb ta' xulxin.

Jalla tkun waħda dejjiema.

B'rispett,

Robert Aquilina
President

Alessandra Dee Crespo
Presidenta Eletta

Sammi Davis
Segretarja Ġenerali

Emanuel Delia
Uffiċjal Eżekuttiv

Mehmuża (2)

Konferenza tal-2021
dwar l-Għaqda Nazzjonali

Sottomissjonijiet bil-Miktub

Il-Pjazza tal-Knisja, l-Imqabba MQB 1011, Malta
repubbklika.org

Qabelxejn, ejjew nfittxu l-verità

Komunità tista' ssejjaħ lilha nnifisha hekk, jekk il-membri tagħha jqisu lilhom infushom li jappartjenu għaliha, u meta dawn ikollhom biżżejjed lessiku komuni mhux mitkellem biex ikunu jistgħu jirrelataw bejniethom u jifhmu lil xulxin mingħajr il-ħtieġa li jispjegaw il-kuntest kollu.

Dan l-eżerċizzju m'għandux l-iskop li jistħarreġ l-hekk imsejħa "komunitajiet mistħajla", li jaqsmu bejniethom tradizzjonijiet, ħafna minnhom maħluqa, jew xi kodiċi artifiċjali iżda riżervat li permezz tiegħu jkunu jistgħu jingħarfu mill-bqija tal-persuni li mhumiex parti mit-tali komunità.

Għall-mument, ejjew inwarrbu l-mistoqsijiet bħal xi jfisser li tkun Malti jew Maltija, x'inhu l-ġens Malti, u jekk hemmx tweġibiet xierqa u kontemporanji għal dawk il-mistoqsijiet fil-memorja u fl-immaġinazzjoni kollettiva tal-poplu Malti.

U f'dan l-istadju, qed nippreżentaw kunsiderazzjoni ferm aktar fundamentali u għalhekk qed nagħmlu mistoqsija aktar universali.

Kwalunkwe komunità – sew jekk Maltija, sew jekk le – jeħtieġ taqbel fuq finzjonijiet bażiċi u taċċettahom bħala realtajiet komuni. Biex nifhmu aħjar, dan il-ħsieb nistgħu nqabbluh ma' munita, ngħidu aħna mal-ewro. Karta tal-€50 hija biċċa karta kkulurita. Iżda f'pajjiż li jaċċetta l-ewro bħala munita, bejjiegħ ta' ħanut ikun lest ipartat il-prodotti tiegħu ma' dik il-biċċa karta, li bħala karta, jekk ninsew is-sinifikat simboliku tagħha skont il-valur nominali, tiswa ferm u ferm inqas minn €50. Il-bejjiegħ tal-ħanut hu kunfidenti li meta jmur jiddepożita dik il-karta f'kont bankarju, il-bank se jirrikonoxxi l-valur nominali tagħha, u mhux l-ispiża biex ġiet stampata dik il-biċċa karta.

Ix-xerrej, il-bejjiegħ u anki l-bank jaqblu u jaċċettaw il-valur ta' €50 mingħajr il-bżonn li jispjegaw lil xulxin kif taħdem il-munita u għalfejn għandhom jafdawha. Dak l-għarfien mhux mistqarr jevita l-kunflitti bejn il-bejjiegħa u x-xerrejja, u b'hekk dik it-tranżazzjoni kummerċjali sempliċi timxi ħarir.

Dil-metafora tgħodd għat-tranżazzjonijiet kollha f'soċjetà. Din tgħidilna wkoll li meta l-membri ta' komunità ma jibqgħux jikkondividu xi għarfien mhux mistqarr dwar l-elementi fundamentali li jirfdu r-relazzjoni tagħhom, għid li se jinqala' l-inkwiet.

Aħna nipperċepixxu apprezzament dgħajjef ta' dak li huwa veru, ta' kif wieħed għandu jagħraf il-veru, ta' kif għandu jiddistingwih minn gidba, u ta' kif għandu jaġixxi u jiddeċiedi, skont ħakma ġenwina tar-realtà. Aħna nisħqu li din mhix problema Maltija biss. Ngħidu aħna, dawk li ħadu sehem fl-irvellijiet fuq il-Capitol tal-Istati Uniti fil-bidu ta' din is-sena, aċċettaw bħala realtà l-gidba li l-kandidat politiku tagħhom kien rebaħ l-elezzjoni u li għaldaqstant kien tneħħa l-valur tal-vot tagħhom. Skonthom, l-irvellijiet kienu dover morali msejsa fuq dak li huma jifhmu li hu veru.

Din mhix problema Maltija biss. Iżda hi problema Maltija wkoll.

Fit-2 ta' Diċembru 2019, inġabret folla ta' partitarji attivisti quddiem il-Kwartieri Ġenerali tal-Partit Laburista fil-Ħamrun biex turi l-appoġġ tagħha lill-gvern u lill-Prim Ministru. Konrad Mizzi, li kien għadu kemm irreżenja bid-diżunur ftit ġranet qabel, attenda l-protesta u ntrefa' fuq l-ispallejn daqslikieku kien xi eroj. Dan il-każ kien eku taċ-ċelebrazzjonijiet tal-partitarji Laburisti f'Ġunju 2017 quddiem il-Pilatus Bank li aktar tard kellu jingħalaq minħabba ħasil tal-flus ta' skala industrijali.

Dawk il-partitarji aġixxew b'dak il-mod għax tassew emmnu li Konrad Mizzi kien vittma ta' xi tip ta' komplott politiku, u li dak li kitbet "ġurnalista Nazzjonalista" dwar il-Pilatus Bank kien biss frott l-immaġinazzjoni isterika tagħha. Dawn ġew mitmugħa gidba u ma kellhomx il-mezz u l-ħila biex jindunaw li kienet gidba.

Aktar importanti minn hekk, in-nies ta' dan il-pajjiż ma jistgħux jaqblu li l-qtil ta' ġurnalista talli wettqet xogħolha huwa ħażin, u li l-ġudizzju jkun raġonevoli biss jekk isir mingħajr kwalifika u riżerva. Fix-xhieda tiegħu quddiem l-Inkjesta Pubblika dwar il-qtil ta' Daphne Caruana Galizia, Joseph Muscat semma' leħnu tliet snin wara dan l-assassinju dwar kemm sofra minħabba l-kitbiet tagħha. Ħafna membri ta' din il-komunità jibqgħu jemmnu li l-kritika min-naħa ta' ġurnalista hi aktar terribbli minn assassinju b'karozza bomba. Dan għax il-ġudizzju huwa bbażat fuq il-gidba li b'xi mod, jew għallinqas parzjalment, Daphne kien ħaqqha dak li ġralha.

In-nuqqas ta' aċċettazzjoni tal-verità, jew in-nuqqas ta' rieda li nirrikonoxxuha, huma l-għeruq tal-polarizzazzjoni estrema f'dan il-pajjiż. Jidhrilna li wasal iż-żmien li naffaċċjaw ir-realtà mwiegħra li dan il-fattur fundamentali tal-firda qed joħloq, u l-konsegwenzi ta' mibegħda u ċaħda bla ġustifikazzjoni li dan qed jikkawża.

L-Istat Malti naqas meta ħeba l-verità biex jakkomoda l-interessi politiċi jew personali ta' dawk li kienu qed imexxuh.

L-Istat hu fid-dmir li jonora lil dawk li jitilfu ħajjithom fis-servizz tal-komunità. Ġurnalista li nqatlet talli kixfet il-korruzzjoni jeħtieġ titqies bħala eżempju erojku li jnebbaħ lill-ġenerazzjonijiet futuri biex jaqdu lill-komunità tagħhom bl-impenn u bl-involviment.

Fil-każ ta' Daphne Caruana Galizia, l-Istat Malti għadu ostili għal ħidmitha u għall-memorja tagħha, u għadu vag u jevita l-kundanna kkwalifikata tiegħu għall-assassinju tagħha. Inevitabbilment, dan il-falliment ieħor tal-Istat Malti, minnu nnifsu jnissel il-firda.

Meta l-Istat jinjora attivament l-assassinju ta' ġurnalista sempliċiment minħabba l-investigazzjonijiet tagħha dwar il-korruzzjoni fl-ogħla kurituri tal-poter, l-Istat ikun parteċipi f'din il-firda.

Mingħajr dubju, ikun ammirabbli li nisperaw li nistgħu ma naqblux b'mod aktar rispettuż, li nistgħu nitkellmu b'aktar kontroll, u li nistgħu nsibu modi aktar ġentili kif nagħrfu t-travu f'għajnejn ħaddieħor. Iżda tajjeb niċċaraw li hawn, it-tħassib ewlieni mhux dwar il-kwalità tal-lingwaġġ użat fil-konverżazzjonijiet, iżda dwar kemm nistgħu nkunu mbiegħda qabel u wara xi tip ta' argument, fil-qafas tad-demokrazija, dwar dak li jseħħ f'pajjiżna.

Impossibbli naslu għal kompromess xi mkien fin-nofs dwar il-mistoqsija jekk l-assassinju ta' ġurnalista hux skużabbli jew le.

Il-valur tas-sewwa u tal-korrettezza jeħtieġ jinftiehem mingħajr il-bżonn ta' dibattitu, biex id-dibattitu fuq il-politiki dwar il-"kif" se nipproteġu s-sewwa u nikkastigaw il-ħażin ikollu siwi, biex ma nsemmux ċiviltà.

1

Imbagħad, irridu ntennu l-valuri tagħna

Repubblika m'għandha l-ebda jedd tiddetermina x'inhu sewwa u x'mhuwiex, u li tiddeċiedi għall-bqija tal-pajjiż daqslikieku din tagħha hi xi domma mis-sema. Ħafna minna kibru fit-tagħlim tar-reliġjon u f'xi waqtiet minn ħajjitna, ilkoll tajna widen lill-boxxla etika tagħna; għalkemm hija karatteristika notevoli tal-kundizzjoni tal-bniedem li nissorprendu ruħna bil-kapaċità tagħna li ninjorawha.

Iżda konferenza dwar l-għaqda nazzjonali se tfakkarna bla dubju fl-aktar dgħjufijiet kollettivi evidenti tagħna.

Hija cliché li nfakkru li l-wirt kolonjali tagħna rawwem fina l-mentalità li kwalunkwe spazju 'l barra mid-dar tagħna mhuwiex fir-responsabbiltà individwali tagħna; li nistgħu nieħdu mill-ġid komuni mingħajr rimors jew bla rażan għax fil-prinċipju, dak mhu ta' ħadd.

Hija cliché wkoll li l-kultura Mediterranja tagħna tridna ngħixu l-ħajja pubblika u l-ħajja privata tagħna b'kodiċi tal-etika differenti. Filwaqt li l-familja tagħna titlob minna sagrifiċċju personali, impenn sħiħ u altruwiżmu infinit, il-ħajja barra mill-familja hija tellieqa mingħajr regoli li s-suċċess tagħha jitkejjel biss bil-kisba tal-għana u tal-istatus. Id-destinazzjoni tat-tellieqa tal-ħajja pubblika hi li jkunu żgurati l-interessi tal-familja ta' dak li jkun, u li għal dak il-għan, kollox hu ġust u xejn mhu pprojbit.

Lil hinn mill-clichés, meta d-diskors fuq l-għaqda nazzjonali jitbiegħed mill-awtokritika u mit-tiftix tar-ruħ, it-tendenza tkun li nsibu komfort fi clichés oħrajn. Li l-"Maltin" qalbhom tajba għax jiksru r-rekord sena wara l-oħra fil-maratoni tal-ġbir ta' fondi, hu l-aktar eżempju ovvju ta' ftaħir kollettiv u sodisfazzjon nazzjonali żejjed.

Dan aħna narawh ironiku għax jidhrilna li d-dipendenza fuq il-maratoni hija evidenza tal-falliment tal-komunità tagħna li tipprovdi servizzi soċjali lill-persuni fil-bżonn bħala dritt u mhux bħala att ta' karità nieqes mid-dinjità. Bi ftit mill-flus li l-kriminali finanzjarji jisirqu minn but il-poplu tinkiseb somma ferm akbar minn dak li kapaċi jiġbru l-maratoni.

Bħal fil-każ tal-verità, l-isfida li ntennu l-valuri tagħna mhijiex, fil-fehma tagħna, sfida partikolarment "nazzjonali". Hija sfida universali, bħalma l-valuri huma universali.

Ħafna drabi nimmodifikaw "interess" bl-aġġettiv "nazzjonali" biex niġġustifikaw l-iżvijar mill-intwizzjoni etika favur xi obbligu morali ogħla li nservu lil Malta l-ewwel u qabel kollox. "Pajjiżna l-ewwel, sewwa jew mhux" tistqarr grad morali ogħla minn "Il-familja l-ewwel, sewwa jew mhux". Abbażi ta' din il-ġerarkija morali, l-interess "nazzjonali" jissupera l-kompassjoni, is-solidarjetà, l-impenn, is-sostenibbiltà, il-ġenerożità u l-involviment.

Jekk nitnebbħu inqas mill-"interess" u nitmexxew aktar mill-boxxla etika waħdanija li nafu sew, irrispettivament minn jekk dak il-kodiċi jkunx qed imexxi r-relazzjonijiet personali, soċjali jew internazzjonali tagħna jew tal-familja tagħna, nistgħu niskopru li l-akbar bidla fl-attitudni tagħna tkun biex nifhmu li l-persuni l-oħra ma jeżistux sempliċiment biex jeħdulna l-affarijiet.

Il-politika tal-"interess" tiġġustifika pereżempju r-razziżmu. Pubblikazzjoni kkulurita li tqassmet dan l-aħħar fi djarna mill-Ministru responsabbli għas-sigurtà nazzjonali kienet tinkludi stampa waħda b'persuni suwed. Fiha jidhru qed jiġu imbuttati fuq ajruplan għal ripatrijazzjoni bil-forza barra mill-pajjiż.

L-azzjoni ġiet ippreżentata li taqdi l-"interess nazzjonali". Apparentement, l-interess nazzjonali hu moqdi aħjar jekk ikollna inqas persuni suwed fostna, sakemm dak l-interess ma jkunx moqdi billi nħaddmuhom f'xemx taqli l-ankri kif kien qal eks Prim Ministru ta' pajjiżna, jew billi nużawhom bħala ħrief tas-sagrifiċċju waqt pandemija li ma kkaġunawx huma. Dak il-valur jixhed il-preġudizzju razzjali, u l-qilla u l-vjolenza li jintużaw biex dan joħroġ fil-beraħ, b'azzjonijiet li jvarjaw minn diskriminazzjoni istituzzjonalizzata għal abbuż fiżiku u verbali fit-triq.

Is-simboli huma biss simboli

F'xi reliġjonijiet, il-fidili jiġu mgħallma joqogħdu attenti biex ir-rappreżentazzjonijiet artistiċi tad-divin ma jsirux divini huma stess. Il-kult sekulari tas-simboli nazzjonali hu vulnerabbli għall-istess riskju.

Konferenza dwar "l-għaqda nazzjonali" aktarx se tħeġġiġna nirrispettaw il-bandiera nazzjonali, l-innu nazzjonali u l-istituzzjonijiet tal-pajjiż.

Bħalma jissuġġerixxi isimna, Repubblika ma tissottovalutax l-importanza ta' din l-ikonografija. Kull waħda mill-attivitajiet pubbliċi li torganizza Repubblika tintemm bl-innu Malti; filwaqt li l-kuluri nazzjonali u l-bandiera jidhru b'mod prominenti, u s-simboli kienu u għadhom stmati b'rispett u b'dinjità.

Dan mhux għax is-simboli jixirqilhom dik id-dinjità minnha nnifisha. Dawn m'għandhom l-ebda valur minnhom innifishom. Madankollu dawn jirrappreżentaw ir-repubblika, u l-valuri li nemmnu li għandhom jagħnu lir-repubblika u li tant naspiraw. Infatti, li nkantaw l-innu nazzjonali ma jfissirx biss li "kburin" bir-repubblika tagħna. Huwa att ta' "protesta" għax nemmnu li r-repubblika ta' żmienna mhix dik li nittamaw li tkun.

Ma naqblux li dan il-mod ta' ħsieb huwa b'xi mod nieqes mir-rispett jew mhux xieraq f'"nazzjon magħqud". Repubblika tkun tassew demokratika u "magħquda" jekk in-nuqqas ta' qbil u l-protesta fi ħdanha jitħallew isiru b'mod liberu u fil-miftuħ mingħajr tpattija jew kastig. Dak il-valur – ta' dibattitu miftuħ, ta' nuqqas ta' qbil u ta' protesta – hu ferm akbar minn dak li xi simbolu nazzjonali jirrappreżenta. Jekk dik is-sekwenza tinqaleb – jekk is-simboli jsiru aktar importanti mid-dritt ta' nuqqas ta' qbil u ta' protesta kontra l-Istat li fih ifakkruna dawk is-simboli, u kontra l-azzjonijiet ta' dawk li jmexxuh – ma nkunux qed niżguraw "l-għaqda". Inkunu qed nezaltaw "l-oppressjoni".

Minkejja li huwa sewwa li l-pajjiż jagħraf lilu nnifsu fil-bandiera tiegħu, fl-innu nazzjonali tiegħu u fis-simboli tiegħu, li nidolizzawhom mhix biss eżaġerazzjoni. Hija periklu.

Il-lok għall-Kostituzzjoni

Is-simboli huma aktar faċli li tagħrafhom u ssir midħla tagħhom, iżda fil-qalba ta' repubblika li tiffunzjona hemm il-liġijiet tagħha, u l-ogħla fosthom hi l-Kostituzzjoni. Minqux fil-Kostituzzjoni hemm il-patt miftiehem bejn il-komunità u dawk li din tagħżel minn ħdanha biex imexxuha. Il-kuntratt jiddefinixxi s-setgħat delegati billi jistabbilixxi l-limiti tagħhom u l-konsegwenzi jekk jinqabżu jew jiġu mminati. U l-aktar limitu espliċitu hu s-sett ta' drittijiet inaljenabbli li jgawdi kull bniedem – mhux sempliċiment kull ċittadin – li għal xi raġuni jkollu jaffaċċa t-tħaddim ta' dik is-setgħa delegata mill-awtoritajiet tal-Istat Malti.

Minkejja li hi tant kruċjali għall-ħajja demokratika tagħna, ir-relazzjoni tal-komunità Maltija mal-Kostituzzjoni tagħna hija ambigwa ferm. Ħafna minn uliedna qed itemmu l-iskola obbligatorja mingħajr għarfien bażiku dwarha. Il-bidliet fiha jiġu ttrattati relattivament b'mod informali mingħajr riflessjoni jew dibattitu nazzjonali.

U dan hu diżappunt kbir għalina. Il-Kostituzzjoni jeħtieġ tkun il-liġi bażika tagħna li lkoll naqblu dwarha. Hija l-kolla li twaħħad il-minoranzi u l-maġġoranzi tal-komunità. Tiżgura li l-minoranzi jħossuhom irrappreżentati fid-deċiżjonijiet li tieħu l-maġġoranza f'isimhom u fl-interess tagħhom. Ferm aktar ovvju mill-bandiera jew mill-innu, il-Kostituzzjoni jeħtieġ tkun is-serħan tal-moħħ tal-minoranzi kollha li għandhom opinjoni, anki jekk tkun minorità.

Iżda kostituzzjoni li tissodisfa din il-missjoni jeħtieġ tkun magħrufa sew mill-komunità li din tirregola. Il-komunità jeħtieġ tkun tafha, tifhimha, u tkun kapaċi tixpruna ċerti bidliet fiha biex iżżommha rilevanti għaż-żminijiet.

Għaldaqstant, l-iskossi u l-posponimenti għal bosta snin tar-riforma Kostituzzjonali huma frustranti u kull darba qed tintilef l-opportunità għal diskussjoni fil-pajjiż kollu dwar kif din il-komunità trid li titmexxa.

Fl-2019, Repubblika ressqet proposti għal dibattitu nazzjonali trasparenti u miftuħ dwar il-bidliet Kostituzzjonali. Aħna investejna l-attenzjoni tagħna fuq il-proċess, ippreżentajna rakkomandazzjonijiet għal parteċipazzjoni pubblika mill-aktar wiesgħa u biex id-diskussjoni dwar ir-riforma ma ssirx bi ftehimiet minn wara l-kwinti bejn il-partiti politiċi, iżda toħroġ fil-pjazez pubbliċi ta' pajjiżna.

Minflok, fil-frattemp, il-bidliet fil-Kostituzzjoni qed isiru bis-sulluzzu u bla konsultazzjoni – aħseb u ara parteċipazzjoni – pubblika b'turija xejn dinjituża ta' dilettantiżmu. Qas irridu nemmnu li f'Lulju 2020, il-membri parlamentari vvutaw unanimament għal bidliet Kostituzzjonali li ġew deċiżi ftit minuti qabel il-vot u li kienu qrawhom ġranet wara li kienu diġà għamluhom liġi.

Dak il-disprezz tal-liġi bażika tagħna, u n-nuqqas ta' dekor fil-mod kif il-mexxejja politiċi jittrattawha, iċaħħad lill-komunità tagħna mill-għodod tant meħtieġa biex tfassal hija stess ir-regoli bażiċi li naqblu dwarhom ilkoll, u li tul dak il-proċess titħalla tiddibatti, u jekk hemm bżonn ma taqbilx, b'mod paċifiku.

1

In-natura tad-dibattitu tagħna

Il-polarizzazzjoni hi l-proċess li jiġbor kull perspettiva possibbli f'żewġ estremi opposti li jeskludu lil xulxin. Is-sistema ta' żewġ partiti li titħaddem f'Malta tiżgura li dan jiġri wkoll fil-politika tagħna, iżda hija rifless ta' kif issir ħafna mill-attività nazzjonali tagħna. Kważi kollox bi tnejn: każini tal-banda rivali, kmamar tan-nar rivali, klabbs tal-futbol rivali. Din il-konfrontazzjoni dijalettika għandha l-vantaġġ li tkun sempliċi, faċli biex tinftiehem, u tipprovdi għażla relattivament faċli bejn żewġ alternattivi. Madankollu, ħafna drabi tissogra li tissimplifika żżejjed kwistjonijiet aktar kumplessi u fini.

Biex xi waħda miż-żewġ alternattivi f'dibattitu jirnexxilha tisboq lill-oħra, din jeħtieġ tissimplifika dawk il-finezzi, twarrab id-dubji persistenti min-nofs, tevita li tikkunsidra alternattivi oħra, u meta jkun għoddha se titlef l-argument, tagħżel li ddur għaċ-ċapċip u t-tixjir tal-bnadar minflok tħalli l-pożizzjoni tagħha tevolvi.

Il-polarizzazzjoni hija l-għadu tal-pluraliżmu. Għalkemm il-pluraliżmu, mad-daqqa t'għajn, jidher aktar frammentat u jippreżenta aktar alternattivi, l-għażla u d-deċiżjoni jaf ikunu ferm aktar diffiċli milli kieku kienu bejn tnejn. Diskors li ma jkunx sempliċiment iswed jew abjad jagħti aktar lok għas-sottilezzi.

Jekk huwa minnu li l-problema mhix relatata man-nuqqas ta' qbil politiku, iżda mal-qilla intolleranti li jużaw dawk iż-żewġ naħat tad-diżgwid biex jesprimu l-pożizzjoni tagħhom, allura l-pluralità tal-alternattivi u tal-vuċijiet, b'aġenda, b'enfasi u b'kunsiderazzjonijiet differenti, jaf toħloq dibattitu aktar ċivili.

Din teħtieġ sforz trasformattiv nazzjonali li jaħseb lil hinn mill-fehmiet dojoq li jippreżentaw iż-żewġ partiti politiċi. Teħtieġ il-ħsieb kritiku, u parteċipazzjoni politika li la tkun ibbażata strettament fuq xi interess jew settur partikolari, u lanqas ma taqdi l-interessi ta' xi wieħed mill-partiti politiċi. Jeħtieġ tagħti lok għall-parteċipazzjoni pubblika, anki b'mezzi li kienu xi ftit jew wisq standard fil-passat u li maż-żmien ingħataw il-ġenb, bħall-green u l-white papers, il-laqgħat ta' djalogu pubbliku miftuħ, is-seduti effettivi ta' smigħ pubbliku, u l-bqija.

Dawn il-proċessi jaf ikunu jaħarqu, iżda dibattitu li jinħoloq bi skambji strutturati u li ma fihx "rebbieħa" jew "telliefa" bħala l-uniċi eżiti possibbli għal dawk li jieħdu sehem fih, hu sempliċiment it-tip ta' nuqqas ta' qbil li jagħni lill-komunità fi triqitha lejn il-maturità.

Mingħajr parteċipazzjoni pubblika fil-proċess tat-teħid tad-deċiżjonijiet, minoranza kbira fil-pajjiż tibda tipperċepixxi l-istrutturi tal-Istat bħala bieb dejjem magħluq. Irrispettivament minn kemm tħosshom xierqa, din qatt ma jkollha l-opportunità ssemma' leħinha dwar fehmietha u qatt ma jkollha l-possibbiltà li tipperswadi lill-maġġoranza li tkun qed tiggverna biex tbiddel d-deċiżjonijiet tagħha.

B'hekk jinħolqu ċertu nuqqas ta' fiduċja, ċertu distakkament u s-sentiment li d-dibattitu ċivili – bl-argumenti, bl-evidenza u b'tentattiv sinċier tal-persważjoni – huwa inutli. L-unika alternattiva hija s-sodisfazzjon relattiv tal-espressjoni tar-rabja b'insulti u eventwalment b'mibegħda sfaċċata.

Aħna nifhmu r-raġunijiet għalfejn il-President qed jinsisti li l-konferenza li qed iniedi tevita diskussjonijiet dwar il-politika partiġġjana. Dawn ir-raġunijiet huma relatati mill-qrib mal-kariga Kostituzzjonali tiegħu u anki ma' xewqa ġenwina li ma jidhirx li qed jissuġġerixxi li m'għandux ikun hemm nuqqas ta' qbil politiku.

Madankollu, aħna tal-fehma li l-metodi li jużaw il-partiti politiċi biex iwettqu ħidmiethom huma kawża ewlenija għal din it-tip ta' vjolenza verbali, psikoloġika u materjali li l-President jixtieq li l-komunità tiegħu tegħleb.

Aħna m'aħniex marbutin bil-limiti Kostituzzjonali tal-President, u għalhekk insibuha eħfef li nisfidaw il-metodi tal-partiti politiċi tagħna.

Il-lingwaġġ użat

Aħna nikkondividu t-tħassib tal-President dwar it-tnawwir tal-lingwaġġ użat fil-miftuħ b'referenza għal bnedmin oħra li jagħti x'jifhem li n-nies jaħsbu li xi ħadd hu inqas minn bniedem. L-attakk kontra d-dinjità umana ta' Daphne Caruana Galizia hu l-aktar eżempju drammatiku ta' dan, l-aktar għax kif semgħet l-Inkjesta Pubblika dwar l-assassinju tagħha,

l-isforz biex Daphne tiċċaħħad mid-dinjità umana tagħha kien immexxi minn aġenti tal-Istat Malti. Għalhekk kien loġiku li l-pass li jmiss ikun li tiċċaħħad minn ħajjitha stess.

Għalkemm il-każ ta' Daphne hu wieħed mill-aktar estremi, dan mhux l-uniku wieħed. Saret drawwa li n-nies isejħu għat-tortura jew għall-qtil ta' persuni oħra fuq il-midja soċjali. Dawn id-dikjarazzjonijiet għandhom oġġettivament jitqiesu orribbli u jiġu mistmerra, iżda minflok ftit li xejn għadna sensittivi għalihom.

Bħal fil-każ ta' Daphne Caruana Galizia, l-eżempju jagħtuh l-ewwel l-opinjonisti u l-influwenzaturi.

Anness ma' dan id-dokument, qed nehmżu l-eżempju nebbieħi tal-Karta ta' Assisi, miktub mill-Federazzjoni Taljana tal-Organizzazzjonijiet tal-Ġurnalisti (l-FNSI), Amnesty Italia u bosta rappreżentanti ta' knejjes u denominazzjonijiet.

Din il-Karta sservi ta' manwal għall-kittieba, sew jekk ikunu ġurnalisti professjonali u sew jekk ikunu parteċipanti f'diskussjonijiet komunitarji fuq xi blogs, kummentarji, midja soċjali u l-bqija. Dan jaf ikun kontribut siewi għall-eżitu finali tad-deliberazzjonijiet tal-konferenza.

Il-miri ovvji

Il-Karta ta' Assisi għandha ambitu wiesa', iżda ħarsa mill-qrib lejn it-test tagħha (ara l-Anness) turi sensittività partikolari għal-lingwaġġ użat fit-taħdit formali, fil-ġurnaliżmu u fil-midja soċjali mill-kummentaturi, b'rispett lejn il-migranti jew lejn il-persuni li jappartjenu għal minoranzi etniċi, razzjali jew reliġjużi.

Hemm ir-riskju li d-diversi referenzi għall-identità Maltija, it-tradizzjonijiet, il-kultura, il-lingwa u l-mod tal-ħajja tal-Maltin, jikkontribwixxu għal din id-delineazzjoni li tifred u tibni l-ħitan bejn il-persuni li kif sewwa u xieraq jappartjenu għall-istess komunità.

Dan id-diskors imlellex, awtoreferenzjali u awtokongratulatorju li jiddeskrivi l-Malta tal-kartolini huwa miżgħud ineżattezzi konvenjenti.

Qatt ma kien hemm żmien meta li "tkun Malti jew Maltija" ifisser xi ħaġa li ma tinbidilx. Il-pezza etnika tal-popolazzjoni tal-gżejjer Maltin hija nisġa ta' saffi fuq xulxin ta' ġenerazzjonijiet ta' immigranti, kolonizzaturi, abitanti ta' insedjament, u baħħara.

L-ilsien Malti hu ferm aktar riċenti mill-istorja tal-gżejjer, u nbidel maż-żmien skont saffi ta' influwenzi li biddlulu s-sintassi, il-lessiku u l-użu tiegħu. Qatt ma kien l-uniku lsien mitħaddet fil-pajjiż, jew l-ilsien ippreferut mill-abitanti kollha tal-gżira.

Il-kulti u s-simboli tal-identità tagħna bħala ġens huma riċenti daqs "it-tradizzjonijiet maħluqa" u "l-komunitajiet mistħajla" tan-nazzjonijiet Ewropej tas-seklu 19 u immaġinati mill-ġdid bis-sentimenti antikolonjali tas-seklu li għadda.

M'hemmx għalfejn ngħidu, iżda, li l-lingwa, l-idjoma u l-letteratura Maltija, il-folklor Malti, il-gastronomija, l-espressjoni popolari tal-fidi, l-arti indiġena, l-arkitettura vernakulari tagħna u l-bqija huma partimonju, wirt imprezzabbli li aħna fid-dmir inħarsu u nġeddu għall-ġenerazzjonijiet ta' għada. Din hija responsabbiltà tagħna bħala komunità li għaddewlna missirijietna u l-ġenerazzjonijiet riċenti tagħna, li aħna neħduha bis-serjetà ħafna.

Aħna mħassbin li dan il-wirt qed jintuża bħala skuża bla bażi biex l-arrikkiment b'novitajiet tal-kultura ta' dawn il-komunitajiet jiġu esklużi minħabba xi sens żgwidat ta' purità jew agħar minn hekk, minħabba nostalġija għal imgħoddi tad-deheb li qatt m'eżista. Ħafna drabi, fid-diskors uffiċjali u popolari, il-pluralità tar-razez, tal-lingwi, tal-kulturi u tat-twemmin tiġi ppreżentata bħala għamla ta' deġenerazzjoni jew degradazzjoni ta' xi tip ta' bjuda safja li teżisti biss fl-istħajjil tagħna.

Abbażi ta' dan l-isforz biex jitħares dak li qatt m'eżista verament, jitħaddmu politiki diskriminatorji u atroċi li jikkaġunaw tbatijiet lil persuni li kienu joħolqu għajb kieku kellhom isiru fil-konfront ta' persuni oħra perċepiti bħala "Maltin".

Żgur li ma jgħaddix mingħalina li l-gvern Malti jordna lill-armata twebbes rasha għal bosta jiem u tinjora sejħiet għall-għajnuna minn persuni li kienu qed jegħrqu fiż-żona ta' tiftix u salvataġġ Maltija, li kieku dawk il-persuni kien kunjomhom Borg, Muscat jew Camilleri. Żgur li l-lockdown tal-COVID ma kinitx titqies bħala raġuni valida biex ċertu Joseph Borg ta' 17-il sena jitħalla jegħreq mingħajr tentattiv li nsalvawh.

Kieku dixxendenta Maltraljana ta' migranti fl-Awstralja, ngħidu aħna żagħżugħa ta' 16-il sena, tinqabad taħdem f'bar fil-bajja ta' San Ġiljan mingħajr il-permess għax skaditilha l-viża, żgur li ma jiġix f'moħħ l-awtoritajiet li jsakkruha fiċ-ċentru ta' detenzjoni ta' Ħal Safi għal ma nafx kemm żmien. U kieku kellu jidher ritratt tagħha mmanettjata u sfurzata tidħol ġo ajruplan tal-Airmalta minn żewġ uffiċjali tal-immigrazzjoni, żgur li tinħoloq ir-rabja fost il-poplu. U kieku jfeġġu rapporti li sfat vittma ta' tortura waqt id-detenzjoni tagħha qabel ir-ripatrijazzjoni, issir pressjoni fuq pressjoni biex dan il-każ jiġi investigat kif xieraq.

Fi ftit kliem, il-politika pubblika hija mfassla u mwettqa min-naħa u tollerata u mfaħħra mill-pubbliku min-naħa l-oħra, purament għax is-suġġetti – jew aħjar, il-vittmi – ta' dawk il-politiki huma suwed.

It-tikkettar tal-bniedem l-ieħor, sew jekk għax iswed u sew jekk għax ta' razza, lingwa jew reliġjon oħra, li ma jkunx il-bniedem kif mifhum b'mod komuni, popolari u arkajku li jikkwalifika għat-tikketta ta' "Malti" jew "Maltija", u li għalhekk għandu l-privileġġi u l-protezzjoni esklussivi li l-Istat Malti jagħti lil dawk li jikkwalifikaw għalihom, hu bażi uffiċjali għal politika diskriminatorja u distintiva li l-Istat Malti qed jirrifjuta li jindirizza.

Ejja nsemmu għall-argument, il-migranti li għexu f'pajjiżna minn nofs l-2000ijiet, li ħadmu hawn u ħallsu t-taxxa u l-assigurazzjoni, li bnew ħajjithom u taw ħajja lil uliedhom u li jqisu lil Malta bħala d-dar tagħhom. Dan għamluh b'rikonoxximent uffiċjali skont il-liġi Maltija, u b'rispett sħiħ tagħha.

Iżda fi tmiem l-2020, b'notifika ta' 4 ġimgħat, il-gvern eżerċita d-diskrezzjoni tiegħu biex jirtira dak ir-rikonoxximent formali b'mod unilaterali. Ir-residenti milquta ntalbu jipprovdu evidenza impossibbli biex jiġġustifikaw is-soġġorn kontinwu tagħhom f'Malta, jiġifieri effettivament qalulhom li ma kienx għadhom milqugħin fostna u jeħtieġ jitilqu. Wara 15-il sena f'pajjiżna, ħafna minnhom tgħallmu l-lingwa tagħna, kellhom it-tfal u mxew minn impjiegi menjali għal pożizzjonijiet li kienu kkwalifikati fihom. Għalihom qisu, meta ggradwaw mill-ġbir taż-żibel jew mill-waqgħat mill-għoli fis-siti tal-kostruzzjoni, qalulhom biex jitilqu mill-uniku pajjiż li wliedhom jafu bħala darhom.

Is-snin li qattgħu f'Malta kienu biss snin mislufa b'mod temporanju, madanakollu huma ma kinux jafu b'dan qabel saru jafu li skadilhom iż-żmien.

Minkejja l-ħafna diskorsi biex jiġu ssodisfati r-rekwiżiti tal-Kunsill tal-Ewropa u tal-Kummissjoni Ewropea, f'Malta ma teżisti l-ebda politika ta' integrazzjoni.

U hemm daqsxejn konfużjoni dwar xi tfisser integrazzjoni. Aħna nistgħu insemmu affarijiet li mhijiex.

Mhijiex assimilazzjoni, tranżazzjoni min-naħa waħda li titlob lill-immigranti jinsew min huma u mnejn ġew, biex jiġu inkorporati u anonimizzati f'idea uffiċjali u immutabbli ta' xi jfisser li tkun Malti jew Maltija.

Mhijiex tolleranza li tibni ċint tat-tajjar madwar l-immigranti daqslikieku l-preżenza tagħhom hi waħda temporanja u, sakemm tibqa' fostna, aljena bid-definizzjoni; u peress li nzertat differenti mill-idea uffiċjali ta' xi jfisser li tkun Malti jew Maltija, f'Malta hija waħda bilfors barranija u inferjuri.

Mhijiex kwalifikata, kemm jekk b'diskriminazzjoni formali jew inkella b'xi inġustizzja konsegwenzjali. Bħal ngħidu aħna l-impożizzjoni tar-rekwiżit tal-lingwa Maltija għall-impjiegi li ma jeħtieġux dik il-ħila, bħala filtru abilitanti u bħala skuża biex jitħallaw barra immigranti eliġibbli.

Mhijiex revokabbli. L-eżilju mhuwiex kastig li jingħata legalment lil persuni perċepiti bħala Maltin, irrispettivament minn kemm ikunu serji r-reati tagħhom. L-eżilju iżda hu kastig li jiżdied mal-miżuri punittivi standard meta l-ħati jkun "barrani" irrispettivament minn kemm tkun profonda r-rabta tiegħu ma' Malta.

Ma titnaqqasx. Il-migranti jibqgħu esklużi mill-ħajja demokratika u pubblika irrispettivament mill-bqija tad-drittijiet li jingħataw. Jitqiesu li mhumiex eliġibbli għar-rwoli ewlenin fil-lokalitajiet fejn jgħixu jew fil-komunità inġenerali. M'għandhomx il-jedd tal-vot. M'għandhomx il-jedd ta' sehem ġust ta' influwenza fil-materji pubbliċi.

Kwalunkwe messaġġ ta' "għaqda nazzjonali" li jinjora d-destin tal-migranti u li jċaħħadhom mill-possibbiltà li jieħdu sehem u jagħtu sehem ta' influwenza fil-komunità inġenerali, ikun qed jifrex huwa stess il-pedamenti għal esklużjoni, qasma u firda.

Minkejja li mhux il-migranti biss huma l-vittmi tal-lingwaġġ krudili u tal-vjolenza li jħassbu lill-President, il-migranti huma l-aktar vittmi li ilhom iġarrbu dawn l-attakki u bl-aktar mod

frekwenti u kattiv. Uħud minnhom saħansitra tilfu ħajjithom. Oħrajn huma mhedda kontinwament minn azzjoni tal-Istat li ċċaħħadhom mill-istabbiltà u mid-dinjità li kull bniedem għandu d-dritt li jgawdi. Ilkoll qed jisfaw vittmi tad-diskriminazzjoni u sikwit isibu min jgħajjarhom jew iħebb għalihom.

Ir-razziżmu hu mkaxkar bl-eżempju tal-mexxejja tal-politiċi, u għalhekk il-ġlieda kontra r-razziżmu trid tibda bi trasformazzjoni ta' għemilhom.

Il-ġid komuni

Il-mexxejja politiċi jridu jwettqu bidla fundamentali oħra. Minflok ma jaqdu l-interessi privati skont min jiflaħ iħallas l-iżjed biex jinfluwenza l-politiki tagħhom, il-mexxejja politiċi jridu jiftakru li f'repubblika, ir-rwol tagħhom hu li jħarsu u jseddqu l-ġid komuni.

Fix-xhieda tiegħu quddiem l-Inkjesta Pubblika dwar il-qtil ta' Daphne Caruana Galizia, Joseph Muscat iġġustifika r-relazzjoni tiegħu ma' Yorgen Fenech – il-persuna li qed tiġi akkużata li hija l-moħħ wara l-assassinju – bħala mod "normali" ta' kif jaħdem il-gvern.

Huwa "normali" għall-eks Prim Ministru li l-persuni b'kariga pubblika jkollhom relazzjoni diretta, ta' ħbiberija u mill-qrib ma' negozjanti ewlenin. "Normali" tinstema' ġustifikazzjoni mitiganti. Iżda Joseph Muscat ried jippreżentaha bħala rekwiżit għall-impjieg, bħala mudell tal-aqwa prattika għall-gvernijiet. Aktar qabel, hu saħansitra qal b'wiċċu minn quddiem li qabbad "persuna li tifhem fin-negozju u mhux social worker" bħala l-assistent personali tiegħu.

Irrispettivament minn fehmietna dwar l-għażla tal-mistednin li jagħmel Prim Ministru għall-avvenimenti soċjali li jorganizza, l-oġġezzjoni tagħna għal dan l-oligarkiżmu hi msejsa fuq il-fatt li r-relazzjonijiet li l-Ministri jkollhom ma' interessi fin-negozju jidher li jispjegaw kif id-deċiżjonijiet ta' politika fil-pajjiż jittieħdu biex jaqdu l-interessi ta' persuni f'din il-klikka "normali" ta' ħbieb tal-mexxejja politiċi.

Naturalment, din tmur ferm lil hinn mill-mistednin għall-ikliet. L-interessi tal-flus jiffinanzjaw lill-partiti politiċi u l-kampanji tal-kandidati. Dawn ikollhom influwenza sporporzjonata fuq dawk li jieħdu d-deċiżjonijiet. Infatti, biex jibqgħu fil-kariga tagħhom, dawk li jieħdu d-

deċiżjonijiet jiddependu fuq il-kontribuzzjonijiet kontinwi tad-donaturi. Jekk għal xi raġuni, xi politiċi jinfatmu mid-donaturi tagħhom, l-elit sinjurun malajr idur għal art għammiela ta' qaddejja politiċi differenti.

Maż-żmien dan wassal għat-tnawwir tal-ġid komuni, li l-privatizzazzjoni tiegħu għandha tkun ta' kulħadd: l-arja nadifa, il-baħar, l-ispazji miftuħa, l-art pubblika, il-pajsaġġ, il-kampanja. B'influwenza fuq il-leġiżlazzjoni u fuq l-amministrazzjoni, l-elit ta' Malta jagħti lagħqa żebgħa ta' legalità lill-aktar serq sfaċċat mill-ġid komuni.

Dan joħroġ fid-dieher bl-aktar mod ovvju fid-dellijiet tal-"industrija" tal-kostruzzjoni. In-nies m'għadhomx jistgħu jaraw is-sema u l-baħar, u l-ispazji miftuħa tal-kampanja u tal-irħula ħaduhomlhom. Il-persuni bil-premm jew bis-siġġu tar-roti twarrbu minn fuq il-bankini biex jitwessgħu t-toroq jew jinħolqu spazji kummerċjali. Is-siġar tqaċċtu biex jagħmlu spazju għall-karozzi. L-arkitettura vernakulari nbidlet f'porkerija ta' bini, frott il-kilba u l-medjokrità.

Il-valur intrinsiku tal-wirt naturali, storiku u arkitettoniku, li mistennija nipproteġu u nikkonservaw għall-ġenerazzjonijiet futuri, ġie żvalutat biex isir flus ta' malajr għall-gwadann tal-ftit li għandhom is-saħħa jwasslu lill-politiċi jiddeċiedu f'isimhom.

Xi drabi jitħarsu ċerti monumenti storiċi notevoli iżda l-pajsaġġi urbani u rurali jinqerdu. U biex jintefa' l-melħ fuq il-ferita, it-tifqir kontinwu tal-popolazzjoni jiġi trivalizzat daqslikieku xi inkonvenjenza ċkejkna fil-kuntest ta' ritmu ekonomiku qawwi minn dawk li għall-gwadann tagħhom ma jriduniex noqtlu l-wiżża li tbid il-bajda tad-deheb.

Għaqda nazzjonali li taċċetta din ir-realtà, li tippermettilha tippersisti mingħajr protesta u mingħajr tentattiv li tittreġġa' lura, li tbaxxi rasha għar-rieda tal-elit korporatizzat tal-flus, se ddejjem din l-inġustizzja inerenti, inugwaljanza li l-agħar vittmi tagħha huma l-aktar membri dgħajfa tas-soċjetà u dawk li għad iridu jitwieldu.

Nagħtu prezz liċ-ċittadinanza

It-tisrif fi flus amorali tal-wirt ta' madwarna – l-ispazji miftuħa, il-kampanja, ix-xtut, il-pajsaġġ u l-bqija – nistgħu nqabbluh mat-tisrif fi flus amorali tal-wirt li ma jidhirx iżda li lkoll intitolati għalih bħala "Maltin".

Dan l-argument jibni fuq punt preċedenti dwar l-indifferenza sorprendenti li din il-komunità jidher li għandha għall-Kostituzzjoni tagħha.

Il-bejgħ taċ-ċittadinanza Maltija lil persuni mingħajr xi tip ta' rabta – fil-passat, fil-preżent jew fil-futur – mal-pajjiż u mal-komunità tiegħu, u mingħajr xi kwalifika materjali għajr il-ġid estrem tagħhom, ixejjen il-valur taċ-ċittadinanza tal-bqija li huma intitolati għaliha bit-twelid jew b'naturalizzazzjoni.

Il-konferenza aktarx se tisma' sikwit li irrispettivament x'jistgħu jkunu d-differenzi ta' bejnietna, aħna m'aħniex sempliċiment Laburisti jew Nazzjonalisti, favur il-kaċċa jew kontriha, favur il-logħob tan-nar jew kontrih, jew xi xquq temporanji oħra li jaf ifeġġu bejnietna. Aħna l-ewwel u qabel kollox, "Maltin". "*Ilkoll aħwa Maltin*".

Aħna argumentajna għalfejn id-definizzjonijiet popolari u popolisti ta' xi jfisser li tkun Malti jew Maltija, abbażi ta' linji etniċi, lingwistiċi, razzjali, reliġjużi jew kulturali huma ineżatti u minnhom innifishom diviżivi. In-nozzjoni ta' "nazzjon" hija waħda politika, u fil-każ tagħna għadha mwaħħla fi żminijiet kolonjali bħala waħda antikolonjali.

L-estensjoni loġika ta' dak l-argument hija li, lil hinn mill-karattru tan-nazzjon, li tkun Malti jew Maltija huwa dwar iċ-ċittadinanza: kwalità sekulari li ma tafx b'etniċità, lingwa, razza, reliġjon jew kultura. Iċ-ċittadinanza hija dwar il-kuntratt bejn individwu li jgħix f'komunità u l-bqija tal-komunità; is-sovranità li hija inerenti għal dak l-individwu iżda li hija kondiviża b'kodiċi ta' dmirijiet u drittijiet li permezz tagħhom is-setgħa tiġi delegata daqskemm eżerċitata fl-interess tal-individwu u tal-komunità.

F'dan is-sens, l-intitolament li jiġi maċ-ċittadinanza tal-persuni li jgħixu u jaħdmu f'pajjiżna, li jikkontribwixxu l-kreattività, l-enerġija, il-lealtà, u l-għaraq ta' ġbinhom għall-ġid tal-pajjiż, u l-protezzjoni tal-abitanti aktar vulnerabbli ta' dawn il-gżejjer, jitqies b'mod inġust bħala l-intitolament u l-privileġġi tal-persuni li m'għandhom assolutament l-ebda interess fil-pajjiż.

Dan il-punt jaf ma jiġix mill-ewwel f'moħħna, iżda huwa waħda mill-kawżi tan-nuqqas ta' għaqda. Iċ-ċittadinanza qed tiġi rrifjutata lil persuni li għexu f'pajjiżna għal bosta snin, li ħadmu u ħallsu t-taxxi hawn, u li kabbru l-familji tagħhom f'Malta. Il-kontribut tagħhom mhux jitqies biżżejjed biex jiġu rikonoxxuti bħala ċittadini ta' Malta. Mill-migranti nieħdu

xogħolhom u l-ħlas tat-taxxi iżda ma nikkunsidrawx li naqsmu magħhom ukoll l-istatus formali u simboliku iżda mill-aktar sinifikattiv ta' sħubija f'din il-komunità. Madankollu, lesti bil-qalb kollha li nagħtu ċ-ċittadinanza tagħna lil sinjuruni li jifilħu jixtru dak it-titlu.

Dik il-politika tikklassifika ċ-ċittadinanza fi grad aktar baxx mill-karattru tan-nazzjon, flok bil-kontra.

Aktar sinjur ma jfissirx li aħjar.

M'għandna l-ebda ostilità ideoloġika għall-għana, għall-intraprenditorija, għall-ambizzjoni personali u għal-libertà tal-għażla ekonomika. Aħna nifhmu l-kontribut li dan l-ispirtu jagħti għall-benesseri usa' tal-komunità madankollu nibżgħu li ħafna drabi dan ikun sopravalutat u t-tkabbir statistiku ekonomiku waħdu jkun mistenni jasal fil-bwiet ta' kulħadd b'mod awtomatiku bħallikieku b'miraklu, il-motivazzjoni ta' xi ħadd li jagħmel il-qligħ se tieħu ħsieb minn jeddha l-ħtiġijiet tal-komunità mingħajr il-bżonn li dawn jintalbu.

Sopravalutazzjoni oħra frekwenti hija relatata mal-korrelazzjoni mistennija bejn l-għana u l-kuntentizza. Aktar kmieni ppreżentajna l-argument li t-tisrif fi flus u l-privatizzazzjoni tal-ispazji pubbliċi jċaħħad lill-komunità mill-privileġġ naturali ta' tgawdija tal-ambjent u tas-saħħa.

Aħna nifhmu li din il-konferenza hi mħassba dwar bosta inugwaljanzi soċjali u ekonomiċi evidenti li kulma jmur qed dejjem jiżdiedu, għax ħafna mill-ġid qed jasal fil-bwiet tal-ftit filwaqt li aktar persuni qed jgħixu fir-riskju jew fil-konsegwenza effettiva tal-privazzjoni materjali minn ħtiġijiet bażiċi, fosthom is-saqaf, l-ikel u l-kundizzjonijiet sanitarji.

Aħna naspiraw għal għaqda nazzjonali li tafferma kunsens li r-responsabbiltà primarja ta' komunità hija favur l-ifqar, l-aktar dgħajfa u l-aktar żvantaġġati minn fostha, u li kull faċilitazzjoni tal-ħolqien tal-ġid u tal-attività ekonomika mhijiex skop minnha nnifisha iżda wieħed mill-mezzi biex titwettaq ir-responsabbiltà primarja. Għal affermazzjoni ta' dak il-kunsens, aħna rridu naqblu fuq il-fatt li qed infallu fejn tidħol din ir-responsabbiltà primarja, u rrid naħdmu iżjed biex inwettquha bis-sħiħ.

Il-faqar mhux se jgħib billi nindirizzaw l-isfidi tal-ħtiġijiet bażiċi, bħas-saqaf, l-ikel u l-kundizzjonijiet sanitarji. Il-faqar jidher ukoll fl-inugwaljanzi tal-aċċess għall-opportunitajiet, għall-edukazzjoni u għas-saħħa, għall-mobbiltà u għal ambjent urban u naturali ta' kwalità għolja.

Maż-żmien, evolvejna d-domma żgwidata li tnaqqis fit-taxxi hu bilfors aħjar minn żieda fit-taxxi; li gvern iżgħar huwa aħjar minn gvern li jintervjeni iżjed biex jaġġusta l-iżbilanċi fil-komunità; u li l-introjtu jiġġustifika lilu nnifsu, ġej minn fejn ġej.

Aħna nargumentaw li l-persuni aktar għonja jeħtieġ iħallsu iżjed taxxi mill-persuni fqar, u għandhom jikkontribwixxu iżjed għan-nefqa tal-pajjiż li tiżgura s-solidarjetà fil-komunità. Nargumentaw anki li t-taxxi jeħtieġ ikunu għodda ta' politika li tiskoraġġixxi komportamenti inġusti u dannużi, ngħidu aħna, permezz ta' taxxi fuq l-użu tal-karozzi privati biex tiġi xprunata l-bidla modali favur mezzi oħra tat-trasport, jew permezz ta' taxxa li tiskoraġġixxi t-tħallija tal-proprjetajiet vojta bl-iskop li jiżdied il-valur minflok li n-naħa tad-domanda tal-proprjetà titħalla żżomm il-prezzijiet affordabbli għal aktar persuni.

Nargumentaw ukoll li l-mudell ekonomiku u tal-iżvilupp tagħna m'għandux jissejjes fuq il-qligħ minn kompliċità fl-evitar tat-taxxa jew fuq l-intaxxar tal-vizzji, iżda minflok għandu jitmexxa minn żvilupp ekonomiku bbażat fuq l-innovazzjoni, ix-xjenza, is-sostenibbiltà ambjentali u ekoloġika, u l-inklussività.

Din il-bidla se tkun meħtieġa, mhux biss minħabba raġunijiet etiċi, iżda anki minħabba raġunijiet diffiċli li rridu jew ma rridux se jkollna nħabbtu wiċċna magħhom. Aktarx li wara din il-pandemija, il-gvernijiet tal-pajjiżi fejn jgħixu u joperaw in-negozju tagħhom il-klijenti tal-industrija Maltija tal-evitar tat-taxxa, mhux se jibqgħu disposti li jittolleraw l-"istrutturar tat-taxxa". Dik ir-realtà ekonomika se tkompli titgħarraq bir-realtà politika li r-reputazzjoni ta' Malta f'dan il-qasam ġarrbet ħsara kbira minħabba l-inċidenti politiċi u kriminali tal-aħħar snin.

Madankollu, ma jistax jingħad li l-kunsiderazzjonijiet etiċi fl-għażla tal-attivitajiet ekonomiċi li jwettaq pajjiżna mhumiex relatati mal-ambizzjoni li titħeġġeġ l-għaqda, għax dawn qed joħolqu dubji dwar il-kawżi tan-nuqqas ta' għaqda: l-inġustizzja, l-inċertezza, l-esklużjoni u l-privazzjoni.

1

Inġustizzja sistematika

L-inġustizzja, l-inċertezza, l-esklużjoni u l-privazzjoni huma kawżi, kif diġà argumentajna, għan-nuqqas ta' għaqda. Dil-problema ma tissolviex billi sempliċiment insemmuhom fuq fuq. Anzi, hekk inkomplu ngħarrqu s-sitwazzjoni. Intennu li aħna nifhmu għalfejn din il-konferenza trid tillimita d-diskussjoni dwar it-twettiq tal-politika f'Malta, u ntennu wkoll fehmietna li b'dan il-mod, qed naqbżu problema importanti.

Il-klijenteliżmu qed jingħata palata mill-amministrazzjoni. Ministri tal-gvern jibagħtu lil impjegati mill-ministeri tagħhom biex jistaqsu lil kostitwenti potenzjali jekk "jeħtiġux xi ħaġa". Uffiċjalment, dan hu servizz proattiv ta' customer care. Fil-prattika, dan hu rranġar baxx baxx għal servizzi pubbliċi. Minflok ma jingħataw b'mod ġust, bid-dritt u skont il-liġi mingħajr ma titqies l-identità tal-benefiċjarju ħlief l-eliġibbiltà u l-intitolament tiegħu jew tagħha skont kriterji prestabbiliti u oġġettivi, is-servizzi pubbliċi qed jispiċċaw jingħataw b'mod tranżazzjonali, skont wegħdi li jsiru lil sostenituri partiġġjani jew personali u patrunaġġ.

Bla dubju, il-konsegwenza ta' dan kollu hija li l-benefiċjarji eliġibbli jiċċaħħdu mid-drittijiet tagħhom jew li fi kwalunkwe każ, jispiċċaw fil-kju wara s-sostenituri li jiżguraw posthom b'konverżazzjonijiet personali mal-Ministri tal-kostitwenza tagħhom.

Ħafna minn dan l-iskambju ta' tranżazzjonijiet iħalli konsegwenzi materjali u dannużi. Mill-ġdid, dan huwa mill-aktar evidenti fl-ippjanar u fil-kostruzzjoni. Filwaqt li jinħarġu permessi għal proġetti fuq skala kbira minħabba relazzjoni korrotta bejn l-elit tal-flus u l-politiċi li dan jiffinanzja, il-permessi għal proġetti fuq skala iżgħar li ma jistgħux jiġu ġġustifikati, jew il-fallimenti fl-infurzar tal-ksur fl-ippjanar, huma attribwibbli għal pjaċiri personali minn Ministri lis-sostenituri partiġġjani tagħhom.

Dan nistgħu nisħquh b'eżempji speċifiċi, iżda fi kwalunkwe każ jinsabu lkoll fid-dominju pubbliku u ħafna drabi ftit li xejn jiġu kkontestati.

Il-patrunaġġ mill-politiċi ta' pajjiżna jinkludi wkoll ir-reklutaġġ irregolari ta' persuni mas-settur pubbliku, bl-ingaġġ tal-hekk imsejħa "persuni ta' fiduċja", bi rranġar mingħajr ġustifikazzjoni li jinjora r-regoli Kostituzzjonali dwar ir-reklutaġġ mas-settur pubbliku.

Dan għandu konsegwenza doppja. Qabelxejn, l-inġustizzja hija minnha nnifisha diviżiva. Il-persuni li jitħallew barra minn dawn il-vantaġġi informali għandhom għażla: jew li jkunu parteċipi fil-"logħba" u jikkompetu għall-pjaċiri barra mil-liġi, jew li jibqgħu barra mil-logħba bħala forma ta' protesta u għadab.

It-tieni konsegwenza hija li l-karigi tas-servizz pubbliku ma jimtlewx mill-aktar kandidati kapaċi iżda mill-aktar kandidati leali għall-interessi partiġġjani tal-Ministri li jingaġġawhom. B'hekk, il-pubbliku qed jitqarraq. Qed jintalab iħallas għal servizzi bil-flus miġbura mit-taxxi, iżda s-servizzi qed jingħatawlu b'inqas kwalità milli mistenni għax qed jingħataw minn persuni inqas kapaċi.

Billi dan ma jiġrix f'ċerti setturi speċjalizzati, wieħed jista' jagħraf b'mod ċar il-konsegwenzi ta' fejn dan ikun qed jiġri. Aktarx li l-gvern mhux se jingaġġa, ngħidu aħna, persuna mhux kwalifikata iżda partiġġjana favorita bħala kirurgu tal-qalb. Madankollu aktarx li l-gvern se jagħżel kummissarju tal-pulizija skont il-lealtà politika tiegħu. Din il-kariga jaf ma tkunx ta' theddida ovvja għall-ħajja tan-nies iżda xorta tista' tkun konsegwenzjali.

Fl-aħħar jiem, il-pubbliku Malti sar jaf li student universitarju ta' 19-il sena mingħajr ebda esperjenza professjonali jew akkademika li toħroġ fid-dieher kwalitajiet speċjali, inħatar gvernatur tal-aġenzija pubblika li tippromwovi l-industrija tas-servizzi finanzjarji ta' Malta fix-xena internazzjonali. Fil-preżent, l-industrija tas-servizzi finanzjarji qed tittarraf ġmielu u teħtieġ l-isforz ta' l-aħjar nies biex tevita li tiġġarraf. Madankollu, il-gvern kien lest jaħtar persuna għal din il-kariga li mid-dehra, l-unika kwalità osservabbli tagħha hija l-qrubija tagħha mal-Ministru li ħa d-deċiżjoni.

Dan hu iżda, l-aktar eżempju riċenti minn fost eluf ta' ħatriet li maż-żmien bdew jitlaqqmu "iced buns" (ingaġġ b'ingann).

Tkun simplifikazzjoni grotteska li tattribwixxi l-għadab li ġabu magħhom dawn il-ħatriet bħala riżultat ta' politika tal-għira. Aktarx li ħafna minn dawk li jilmentaw dwar il-ħatra ta' persuna mhux kwalifikata biex tmexxi l-aġenzija li tippromwovi s-servizzi finanzjarji, ma jqisux lilhom infushom bħala kandidati idonei għal dik il-kariga. Iżda kapaċi jifhmu tajjeb ħafna u bir-raġun kollu jitħassbu li l-ħatra ta' sieħeb inkompetenti jaf tħalli impatt ħażin fuq l-industrija tas-servizzi finanzjarji (jew jaf ma jirnexxilhiex tħalli l-impatt pożittiv mixtieq) u b'hekk fl-aħħar mill-aħħar tkun qed issir ħsara lill-benesseri tagħhom.

Komunità "magħquda" ma tistax tibqa' teżisti abbażi tal-privileġġi jew, jekk tkun qed titmexxa minn elit li jaħkem taħt idejh l-eżerċitar tal-poter, sempliċiment għax tkun tappartjeni għal dak l-elit. Komunità magħquda trid tkun komunità ġusta, u komunità ġusta trid bilfors titmexxa minn persuni magħżula skont il-mertu: li jkunu l-aqwa mara u raġel għal dik il-kariga.

U dan mhuwiex isir.

L-abdikazzjoni partiġġjana tax-xandir pubbliku

L-"iced buns" mogħtija fis-servizz tax-xandir pubbliku ma ħallewx l-impatt pożittiv mixtieq, u minflok affettwaw ħażin l-abbiltà tal-komunità li tingħaqad. Dan huwa minnu l-aktar, iżda mhux biss, għall-karigi fil-kamra tal-aħbarijiet tax-xandir pubbliku.

Il-kamra tal-aħbarijiet ta' TVM, sa żminijiet riċenti, kienet titmexxa minn editur li jaħbat wieħed mill-interlokaturi ta' dil-konferenza. Fix-xhieda tiegħu quddiem l-Inkjesta Pubblika dwar il-qtil ta' Daphne Caruana Galizia, dan qal li l-aġenda tal-kamra tal-aħbarijiet tiegħu kemm-il darba kkoordinaha mal-gvern. Is-suċċessur tiegħu baqgħet għaddejja b'din il-prattika sal-punt li, jekk xejn, hija ferm inqas sottili u inklussiva minn kemm kienet qabel. Din taħdem għal interlokatur oħra ta' din il-konferenza li sal-lum għadha ma ħarġet bl-ebda inizjattiva viżibbli biex TVM joqrob lejn it-twettiq tal-missjoni tiegħu bħala xandar pubbliku.

Bħala xandar pubbliku, TVM għandu l-missjoni li jirrappreżenta l-kultura nazzjonali, li jiftaħ opportunitajiet għal djalogu, konsiderazzjoni ġenwina u ċivili ta' opinjonijiet u gosti diversi, u li jipprovoka l-bidla u l-maturità fid-diskors nazzjonali u fix-xenarju kulturali ta' pajjiżna

F'din il-missjoni, qed ifalli. Qed jissokta bid-duwopolju tal-opinjoni fil-pajjiż, u qed jagħti l-impressjoni lill-pubbliku li jekk ħaġa ma tingħadx mill-partiti politiċi, mhux neċessarjament li hija utli.

Hawn nirreferu għall-mod kif TVM ppreżenta l-avvenimenti ta' Novembru/Diċembru 2019 meta s-soċjetà ċivili, bil-protesti tagħha kważi kuljum, wasslet għal bosta riżenji mill-ogħla karigi tal-gvern tal-ġurnata. Iċ-ċittadini li TVM huwa l-uniku sors tal-informazzjoni tagħhom

dwar x'qed jiġri fil-pajjiż, ma kinux jafu b'dawn il-protesti qabel Joseph Muscat ħabbar li kellu jirreżenja 'ħabba l-protesti. Dan ifakkarna fir-rappurtaġġ fuq l-istazzjonijiet televiżivi uffiċjali fil-blokk Sovjetiku meta sfaxxaw ir-reġimi komunisti ta' dawk il-pajjiżi lejn l-aħħar tat-tmeninijiet.

'Il barra mid-djuq tal-politika, TVM itenni l-miti tal-identità nazzjonali skont il-limitazzjonijiet konvenzjonali u diviżivi li semmejna aktar qabel f'dawn is-Sottomissjonijiet. L-udjenzi u l-parteċipanti jitħallew jaċċessaw dan l-ispazju miftuħ tax-xandir biss jekk iridu jagħmlu dan bil-Malti. Il-migranti jew id-dixxendenti nattivi tagħhom, il-kontribut tagħhom għall-ekonomija u l-kultura ta' Malta, u l-intitolament sħiħ tagħhom li jieħdu sehem fl-isfera pubblika huma minsija għalkollox minn TVM; u b'hekk l-migranti jsiru daqslikieku aljeni bla vuċi u bla opinjoni, mingħajr kultura, u mingħajr l-abbiltà li joffru xi ħaġa lill-komunità Maltija li għandhom id-dritt jappartjenu għaliha.

TVM u d-diversi forom ta' midja tiegħu, inkluż l-ispazju online, ifallu fil-missjoni ta' xandara pubbliċi li jedukaw u jagħtu s-setgħa liċ-ċittadini, li jagħtuhom l-informazzjoni li jeħtieġu biex ikunu jistgħu jiġġudikaw lill-politiċi u lill-amministraturi tagħhom, u li jservu ta' lok għal kritika sana mingħajr suġġizzjoni fil-konfront tal-poter politiku.

Minkejja t-talenti indiskutibbli ta' ġurnalisti individwali li jaħdmu għal TVM, il-ġurnaliżmu investigattiv li jista' b'xi mod jirrita lill-politiċi huwa skoraġġit u mrażżan.

Il-pubbliku qed jingħata realtà li tant tipprova ddoqq ħelu, li min idur għal sorsi oħra tal-informazzjoni jismagħha tistona anki bl-aktar analiżi fuq fuq tar-realità. Dan joħloq nuqqas ta' fiduċja u jnissel firda ma' subsetti oħra tal-pubbliku li jsibuha konvenjenti li TVM, bil-metodu tiegħu, jikkonferma l-preġudizzji u l-preżunzjonijiet bla bażi tagħhom.

TVM qed jonqos ukoll milli jipprovdi pjattaforma eżemplari għal dibattitu matur. Għall-kuntrarju, ħafna drabi jkun qed jirrappreżenta bl-aktar mod espliċitu, il-mudell aċċettat għal konfrontazzjoni irrazzjonali, argumentazzjoni superfiċjali, simplifikazzjoni żejda u grotteska, u għal skurjar tribali tal-punti. It-temi ta' importanza nazzjonali jingħataw il-ġenb jekk ma jkunx konvenjenti għall-partiti politiċi, l-aktar għall-partit fil-gvern, li jiġu diskussi dakinhar. Il-fehmiet li huma aktar fini mill-fehmiet ta' xi partit politiku, jitwarrbu għax jitqiesu bħala distrazzjonijiet.

Anki dan huwa falliment, li ma ntejbux il-kwalità tad-dibattitu nazzjonali. Dan jikkonferma l-idea li m'hemm xejn bejn il-lagħqiżmu tal-eroj politiċi ta' naħa tribali minnhom u t-tfigħ tat-tajn fid-direzzjoni ġenerali tal-oppożizzjoni.

Fuq it-televixin qatt ma naraw lil min jaċċetta argument li ma kienx diġà miftiehem qabel bdiet id-diskussjoni.

Dan isir l-istandard ta' superfiċjalità għall-mod kif mistennija taħseb il-popolazzjoni.

Il-ħin kollu nfittxu dak li jifridna

L-eżempju tal-mexxejja politiċi, il-mod kif dan jiġi rrappurtat fuq ix-xandir pubbliku (u b'mod ferm inqas dinjituż fuq l-istazzjonijiet televiżivi immexxija u kkontrollati mill-mexxejja tal-partiti politiċi), il-kwalità tad-dibattitu tagħhom, il-polarizzazzjoni tal-kwistjonijiet, u s-simplifikazzjoni żejda ta' għażliet kumplessi u fini, jirriflettu fuq il-kwalità u huma rifless tal-kwalità tad-dibattitu pubbliku tagħna, ikun fejn ikun.

L-Istat Malti qed jonqos mid-dover tiegħu li jippromwovi l-valuri li għandhom ikunu fil-qalba tad-demokrazija tagħna: il-lealtà lejn il-verità, l-impenn lejn il-komunità, ir-rispett lejn id-drittijiet tal-bnedmin kollha, l-onestà fil-karigi tal-uffiċjali pubbliċi. Jekk dawn il-valuri jiġu mgħallma fl-iskejjel, jekk jerġgħu jsibu posthom fid-diskorsi politiċi u jsiru l-istandards li l-uffiċjali pubbliċi jridu jilħqu u li jmexxuhom, inkunu qed nersqu lejn l-għaqda li l-President jixtieq għal pajjiżna.

Il-politika tagħna hija polarizzata u għalhekk aħna, in-nies, ħafna drabi ma nkunux nistgħu nagħrfu l-valur tal-moderazzjoni.

Il-fehmiet jistgħu jkunu polarizzati, pereżempju, fuq is-suġġett tal-logħob tan-nar. Dawk favur din l-attività jesprimu passjoni qawwija dwarha. Iqisuha inerenti għall-kultura Maltija, u biċċa waħda mill-identità nazzjonali daqs kemm hija li tkun tgħix f'Malta. Iqattgħu sigħat sħaħ jiġbru l-flus, jimmanifatturaw, jippreżentaw u jaraw ħarqa wara oħra. Min-naħa l-oħra, dawk li ma jaqblux magħhom jilmentaw fuq l-istorbju, l-għeluq tat-toroq, it-tniġġis, il-konsegwenzi u l-perikli. Fid-diskors Malti ftit li xejn hemm lok għall-virtù tan-nofs, jew l-hekk imsejħa "medja Aristotelika". Forsi l-idea ta' wirjiet b'inqas murtali u b'murtali ta' aktar

kwalità – inqas storbjużi, inqas frekwenti u f’perjodi iqsar tal-ġurnata – jaf tkun tissodisfa biżżejjed liż-żewġ naħat tad-dibattitu biex ikunu jistgħu jeżistu flimkien.

Inqas logħob tan-nar, inqas kostruzzjoni, inqas kaċċa, inqas ġranet ta’ toroq magħluqin minħabba l-festi, jaf ikunu eżempji tal-valur tal-moderazzjoni fi ħsiebna u fl-argumenti ta’ bejnietna li jqarrbuna aktar lejn xulxin.

Din mhux dejjem taħdem. Fi kwistjonijiet ta’ ħajja jew mewt, m’hemmx kompromessi.

Lanqas ma jista’ jkun hemm kompromess dwar l-intolleranza assoluta tagħna għall-qtil tal-ġurnalisti, għall-intimidazzjoni fil-konfront tagħhom, jew fil-konfront ta’ uffiċjali pubbliċi minn kriminali u mill-korrotti fil-poter. Dan jixħitna fl-estrem ta’ dibattitu aħrax li għadu jaħraq ħafna f’dan il-pajjiż, u m’aħna lesti nibagħtu l-ebda sinjal ta’ rieda għal kompromess.

L-għaqda, wara kollox, hija aspirazzjoni. Hi xewqa li ngħixu f’għaqda aktar perfetta, għax nafu li nistgħu nittamaw li nersqu lejn il-perfezzjoni iżda li qatt ma nistgħu nilħquha.

Anness

“Il-kliem hu bħall-ġebel”

Dan li ġej hu traduzzjoni ħafifa tal-għaxar prinċipji li jiġbru fil-qosor iċ-Charter ta’ Assisi.

Tiktibx fuq ħaddieħor dak li ma tridx jinkiteb dwarek.

Il-kitba hi komunikazzjoni. Il-komunikazzjoni hi fehim. L-ostilità hi blata samma li twaqqaf il-fehim.

Tibża’ qatt tikkoreġi lilek innifsek.

L-informazzjoni jeħtieġ tkun korretta dejjem. Kun dejjem onest mal-qarrejja. Tibża’ qatt tikteb korrezzjoni meta tagħraf li kont żbaljajt.

Agħti vuċi lill-aktar dgħajfa.

Ħu ħsieb agħti leħen lil dawk li m’għandhom xejn ħlief ħajjithom. Ħares l-identità tiegħek b’kull mod. Iżda irrispetta d-diversità u d-differenzi.

Tgħallem ippreżenta ċ-ċifri.

Meta tikteb, ħu ħsieb li f’nofs l-opinjonijiet tippreżenta kull dejta rilevanti biex tagħti informazzjoni korretta.

Il-kliem hu ġebel. Użah biex tibni l-pontijiet.

Ftakar li meta jintuża ħażin, il-kliem jista’ jweġġa’, iferi u joqtol; ħu ħsieb li l-blog jew il-website tiegħek ma jippubblikawx messaġġi ta’ mewt; ħudha qatta’ bla ħabel kontra l-kliem abbużiv fuq l-internet u ibni pontijiet li jissuperaw iċ-ċensura.

Għasses il-verità.

Sir il-portavuċi tal-persuni għatxana għall-paċi, għall-verità u għall-ġustizzja soċjali. Meta xi ġurnalist jiġi mhedded mill-mafja, empatizza miegħu u tħallih qatt waħdu.

Taħseb qatt li inti ċ-ċentru tad-dinja.

Temmen qatt li l-univers idur miegħek. Minflok, f'kitbietek ipprova wassal messaġġ li jdawwal l-ibgħad trufijiet tad-dinja u l-irkejjen tar-ruħ.

L-internet jiswa mitqlu deheb. Użah tajjeb.

Ftakar li l-internet hu rivoluzzjoni, iżda dak li tikteb hu rivelazzjoni ta' dak li int tassew.

Żomm kuntatt man-nies.

L-għan aħħari m'għandux ikun li tibni network ta' wires u cables, iżda network ta' aħwa.

Wassal leħnek fil-pjazez diġitali ġodda.

Ir-rivoluzzjoni li ġab San Franġisk kienet li l-messaġġ joħroġ mill-knejjes u jasal fil-pjazez. Illum ftakar li trid iġġib rivoluzzjoni ġdida, u l-messaġġ tiegħek oħorġu mill-pjazez u wasslu fuq l-internet.